

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudkyň Mgr. Lenky Havlíčkové a Mgr. Daniely Menclové ve věci

žalobce: **Ústecké šrouby, z. s.**, IČO: 04316509,
sídlem Velká Hradební 322/53, 400 01 Ústí nad Labem,
zastoupený advokátkou JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D.,
sídlem Panská 895/6, 110 00 Praha 1,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor územního plánování
a stavebního řádu**,
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. KUUK/156629/2020/3,
č. j. KUUK/029458/2021/UPS, takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě ve znění jejího doplnění domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. KUUK/156629/2020/3, č. j. KUUK/029458/2021/UPS, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Ústí nad Labem, stavebního odboru (dále jen „stavební úřad“) ze dne 6. 6. 2016, č. j. MM/SO/S/46244/2016/Dvo, kterým bylo rozhodnuto

o umístění stavby „*Rodinný dům na části p. p. č. X k. ú. X*“, vydáno stavební povolení na tuto stavbu a stanoveny podmínky pro umístění a provedení stavby.

Žaloba

2. Žalobce uvedl, že považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť žalovaný chybně posoudil otázku účastnictví žalobce. Závěr, že přechodná ustanovení zákona č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „novela“), neumožňují účast spolku v řízení po zrušení předchozího rozhodnutí, porušuje dle žalobce jeho právo na soudní ochranu. Žalobce trval na tom, že prvostupňové rozhodnutí nikdy nenabylo právní moci.
3. V doplnění žaloby ze dne 12. 6. 2021 žalobce uvedl, že na posouzení účastnictví žalobce v předmětném řízení se nemá uplatňovat ustanovení čl. II bodu 10 novely, neboť toto přechodné ustanovení se týká pouze části první novely, již došlo ke změnám ve stavebním zákoně. Pro posouzení účastnictví žalobce v předmětném řízení je podstatná novelizace § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, (dále jen „zákon o ochraně přírody“), ke které došlo v části šesté novely. K této části novely se však vztahuje jen přechodné ustanovení v čl. VIII novely, které se týká pouze povolení kácení dřevin. Novela tedy k restriktivnější úpravě účastnictví spolků ve správních řízeních žádné přechodné ustanovení nestanoví. Žalobce tedy konstatoval, že je nutné uplatnit pravidlo nepravé retroaktivity, z něhož vyplývá, že od okamžiku účinnosti novely se i na již zahájená řízení aplikuje právní předpis v novém znění, ovšem procesní úkony učiněné před účinností novely je nutné posoudit podle právní úpravy, která byla účinná v době učinění daného úkonu.
4. Žalobce trval na tom, že pokud splnil podmínky účastnictví v daném řízení za účinnosti původního znění § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody, pak je s ním nutné po celý zbytek řízení jednat jako s účastníkem řízení.
5. Dále žalobce uvedl, že i kdyby se mělo na daný případ aplikovat ustanovení čl. II bodu 10 novely, nevedlo by to k závěru, že žalobce nemá být účastníkem řízení. Trval na tom, že dle uvedeného ustanovení je třeba dosavadní právní úpravu aplikovat na řízení, která nebyla pravomocně skončena před dnem nabytí účinnosti novely. Řízení v předmětné věci dle žalobce stále probíhá, a nebylo tedy pravomocně skončeno před 31. 12. 2017. Dle žalobce nelze akceptovat argumentaci žalovaného, že ke dni nabytí účinnosti novely řízení pravomocně skončeno bylo, a to rozhodnutím o odvolání, které bylo následně zrušeno soudem. Tomuto rozhodnutí o odvolání totiž svědčila presumpce správnosti pouze do okamžiku, než bylo zrušeno. Nyní je dle žalobce k němu nutné přistupovat pouze jako k nezákonnému aktu, kterým řízení nebylo zákonně pravomocně skončeno. Smyslem a účelem sporného přechodného ustanovení bezpochyby je, aby se řízení, která nebyla zákonně pravomocně skončena před účinností novely, dokončila podle dosavadních předpisů.
6. Žalobce dále poukázal na to, že i v případě, že by se na danou věc v souladu s čl. II bodem 10 novely měla aplikovat nová právní úprava, muselo by se jednat o princip nepravé

retroaktivity, kdy by se účastenství žalobce posuzovalo na základě jeho přihlášení do řízení dle předchozí právní úpravy.

7. Žalobce dále zdůraznil, že pokud by byly akceptovány závěry žalovaného, vedlo by to k protiústavnímu zásahu do práv žalobce. Jednak by dle jeho názoru aplikace § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody ve znění účinném od 1. 1. 2018 na dosavadní úkony žalobce v řízení znamenala pravou retroaktivitu, která je v právní státě zásadně nepřípustná. Za druhé by pak tímto postupem došlo k omezení základního práva spolku na spravedlivý proces, a to v rozporu se zásadou restriktivního omezování základních práv vyplývající z čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.
8. Dále žalobce namítal, že by takový postup znamenal faktické zbavení práva na přístup k soudu. Ačkoliv správní orgány v roce 2016 podle tehdejší právní úpravy odepřely žalobci účastenství v řízení nezákonně, a žalobce se domohl ochrany v rámci správního soudnictví, účastenství v řízení mu bude stejně odepřeno. Součástí práva na přístup k soudu v právním státě je i efektivnost soudní ochrany, tj. že úspěch v soudním řízení vede ke skutečné ochraně práv žalobce. Pokud by byly přijaty závěry žalovaného, byl by tento princip popřen a žalobce by musel nést důsledky nezákonného postupu správních orgánů, ačkoliv k ochraně svých práv učinil včas všechny úkony.

Vyjádření žalovaného k podané žalobě

9. Žalovaný trval na tom, že novela nezměnila pouze § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody, ale současně změnila i § 85 odst. 2 a § 109 stavebního zákona, které taxativním způsobem vymezují okruh účastníků územního a stavebního řízení. Žalovaný tak zcela logicky vycházel z přechodného ustanovení novely vztahujícího se ke změnám stavebního zákona. Okruh účastníků je správní orgán povinen zkoumat po celou dobu správního řízení a žalovaný tak po vydání rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2020, č. j. 15 A 125/2017-42, (dále jen „zrušující rozsudek“) musel ověřit, zda okruh účastníků předmětného správního řízení zůstal nezměněn.
10. Čl. II bod 10 novely vymezil obvyklou konstrukci řešení střetu staré a nové právní úpravy, když stanovil, že správní řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí stavební úřad podle dosavadních právních předpisů. Toto ustanovení je dle žalovaného nutno vykládat tak, že pokud správní řízení přede dnem účinnosti novely pravomocně ukončeno bylo a až v době účinnosti novely soud (či nadřízený správní orgán) dotčené rozhodnutí zruší a jeho právní moc tak „prolomí“, je třeba v daném správním řízení pokračovat již podle nového znění právního předpisu. To se dle žalobce stalo v předmětném případě, kdy prvoinstanční rozhodnutí stavebního úřadu nabylo právní moci v roce 2016 a tato právní moc byla „prolomena“ až v roce 2020 vydáním zrušujícího rozsudku. Žalovaný tak neměl zákonnou oporu pro to, aby v předmětném správním řízení pokračoval podle „dosavadních právních předpisů“. V rozhodném znění stavebního zákona již spolky zabývající se ochranou přírody a krajiny jako „osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis“ mezi účastníky územního a stavebního řízení nepatřily.
11. Žalovaný poukázal na skutečnost, že otázkou aplikace obdobného přechodného ustanovení obsaženého v § 179 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

„správní řád“) se zabýval poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu. Ze závěru č. 43 tohoto poradního sboru vyplývá, že bylo-li pravomocné rozhodnutí zrušeno soudem ve správním soudnictví po nabytí účinnosti správního řádu, povede se další řízení ve věci právě podle nového správního řádu. Analogicky je dle žalovaného nutno postupovat i v případě přechodného ustanovení obsaženého v novele.

12. Dále žalovaný uvedl, že i kdyby vycházel z neexistence přechodových ustanovení k části novely týkající se zákona o ochraně přírody, musel by dojít ke stejnému závěru. Při absenci přechodných ustanovení je třeba vždy vyjít z nově platné procesní úpravy. Správní orgány tak postupovaly, když okruh účastníků předmětného správního řízení vymezily v souladu s úpravou obsaženou v novele, zcela správně. Dle žalovaného postupovaly správní orgány v souladu s principem nepravé retroaktivity s tím, že účastenství žalobce v řízení je od 1. 1. 2018 třeba posuzovat dle nového znění zákona.
13. Dále žalovaný zdůraznil, že správní soud ve svém rozsudku, kterým zrušil předchozí rozhodnutí o odvolání žalobce, vycházel z právní úpravy platné v době rozhodování správních orgánů. Na opakované posouzení odvolání žalobce však bylo nutné dle žalovaného aplikovat novou právní úpravu. Skutečnost, že žalobce podle jeho přesvědčení v roce 2017 splnil podmínky pro vstup mezi účastníky předmětného správního řízení, nemá na spornou otázku posouzení přípustnosti jeho odvolání dle nové právní normy vliv. Žalovaný trval na tom, že okruh účastníků musí zkoumat po celou dobu správního řízení a není nikterak neobvyklé, že některé subjekty se v tomto okruhu v průběhu správního řízení mění. Zdůraznil, že po vydání zrušujícího rozsudku v roce 2020 již spolky nepatřily ani mezi účastníky územního ani mezi účastníky stavebního řízení, a proto správní orgány nemohly v následném řízení s žalobcem jednat jako s účastníkem řízení.
14. K poukazu žalobce na protiústavní zásah do jeho práv žalovaný uvedl, že pouze jednal v souladu s jednoznačnou vůlí zákonodárce. Jestliže zákonodárce uznal za správné zásadním způsobem omezit účast spolků v řízeních vedených před stavebním úřadem, nepřísluší žalovanému toto rozhodnutí hodnotit. Žalobce dále zdůraznil, že předmětná stavba je již dokončena a „zkolaudována“ a proto již není ani teoreticky možné pokračovat v řízení o umístění a povolení stavby. Nelze totiž rozhodovat o umístění a povolení stavby, která již fakticky stojí. I pokud by správní orgán vyhodnotil odvolání žalobce jako přípustné a důvodné, byl by nucen zahájit tzv. „opakované stavební řízení“ dle § 129 odst. 5 stavebního zákona a v tomto řízení by pak spolky (tedy ani žalobce) již v souladu s platnou právní úpravou nebyly účastníky řízení.

Posouzení věci soudem

15. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce ani žalovaný se po řádném poučení, že mohou vyslovit nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřili.
16. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zákona s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s.

17. Z obsahu správního spisu vyplývá, že Magistrát města Ústí nad Labem rozhodnutím ze dne 6. 6. 2016, č. j. MM/SO/S/46244/2016/Dvo, vydal rozhodnutí o umístění stavby na stavbu „Rodinný dům na části p.p.č. X v k.ú. X“ a současně tímto rozhodnutím vydal stavební povolení k této stavbě. Na tomto rozhodnutí je v doložce právní moci uvedeno, že nabylo právní moci dne 4. 7. 2016. Proti tomuto rozhodnutí podal jako opominutý účastník odvolání spolek Stop tunelům, z. s. Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 479/UPS/2016-10, bylo toto odvolání zamítnuto jako nepřipustné. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 30. 3. 2017. Dále proti rozhodnutí o umístění a povolení stavby jako opominutý účastník podal odvolání dne 8. 12. 2016 i žalobce. Jeho odvolání bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 682/UPS/2016-6, zamítnuto jako nepřipustné. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 29. 3. 2017. Žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2017 podal včasnou správní žalobu, o které Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 12. 10. 2020, č. j. 15 A 125/2017-42, rozhodl tak, že rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 682/UPS/2016-6, o odvolání žalobce zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení s tím, že odvolání žalobce bylo přípustné, neboť byly naplněny podmínky, aby žalobce byl účastníkem daného řízení. Proti tomuto rozsudku žalovaný podal kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 26. 8. 2022, č. j. 3 As 333/2020-22, zamítl. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 24. 2. 2021 žalovaný znovu rozhodl o odvolání žalobce a opět jeho odvolání zamítl jako nepřipustné.
18. Vzhledem ke skutečnosti, že v průběhu řízení o předchozí správní žalobě žalobce došlo novelou k zásadní změně právní úpravy vymezující okruh účastníků územního a stavebního řízení, v jejímž důsledku již spolky, jejichž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny, nejsou účastníky územního a stavebního řízení vyjma případů, kdy se jedná o navazující řízení na posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), je v daném případě zásadní otázkou vymezení relevantního znění právní úpravy, podle které měl žalovaný při posuzování odvolání postupovat.
19. V § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody je mimo jiné uvedeno, že občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. V odst. 3 citovaného ustanovení ve znění zákona účinném do 31. 12. 2017 je pak mimo jiné uvedeno, že občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se **správního řízení**, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. V § 85 odst. 2 písm. c) stavebního zákona ve znění platném do 31. 12. 2017 jsou jako účastníci územního řízení uvedeny **osoby, o kterých tak stanoví**

zvláštní právní předpis. V § 109 písm. g) stavebního zákona ve znění platném do 31. 12. 2017 je uvedeno, že účastníky stavebního řízení je **osoba, o které tak stanoví zvláštní právní předpis**, pokud mohou být stavebním povolením dotčeny veřejné zájmy chráněné podle zvláštních právních předpisů a o těchto nebylo rozhodnuto v územním rozhodnutí.

20. V § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody ve znění účinném v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí po účinnosti novely je mimo jiné uvedeno, že občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se **řízení podle tohoto zákona**, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. V době vydání žalobou napadeného rozhodnutí byla novelou ustanovení § 85 odst. 2 písm. c) a § 109 písm. g) zrušena.
21. Pro posouzení věci jsou zásadní přechodná ustanovení obsažená v novele. V čl. II novely, který se týká přechodných ustanovení vztahujících se ke stavebnímu zákonu, je v bodu 10. uvedeno, že správní řízení, která nebyla pravomocně ukončena přede dnem nabytí účinnosti novely, dokončí stavební úřad podle dosavadních právních předpisů. V čl. VIII novely, který obsahuje přechodná ustanovení vztahující se k zákonu o ochraně přírody je uvedeno pouze, že správní řízení o povolení kácení dřevin zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Toto přechodné ustanovení se tedy evidentně předmětného řízení nijak nedotýká.
22. Nejvyšší správní soud se již v minulosti zabýval výkladem prakticky totožného přechodného ustanovení, jakým je čl. II. bod 10. novely, a to § 179 odst. 1 správního řádu, v němž je uvedeno: *„Řízení, která nebyla pravomocně skončena před účinností tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních předpisů. Bylo-li rozhodnutí před účinností tohoto zákona zrušeno a vráceno k novému projednání správnímu orgánu, postupuje se podle dosavadních předpisů.“* Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 10. 2007, č. j. 7 Ans 1/2007-100, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1683/2008 konstatoval: *„Z výkladu ust. § 179 odst. 1 správního řádu a contrario nevyplývá nic jiného než že po zrušení pravomocného správního rozhodnutí, k němuž došlo již za účinnosti správního řádu, se v dalším řízení postupuje podle tohoto procesního předpisu. Krajský soud zcela správně vycházel z toho, že postup podle dosavadních procesních předpisů za účinnosti nového procesního předpisu je vždy výjimkou, která se použije pouze tam, kde tak přechodná ustanovení nového zákona výslovně stanoví.“* Uvedený závěr se sice vztahuje k aplikaci § 179 správního řádu, ovšem toto přechodné ustanovení je prakticky totožné jako ustanovení obsažené v čl. II bodu 10. novely. Dle soudu jsou závěry obsažené ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu plně aplikovatelné i na daný případ.
23. V nyní projednávané věci již v době podání žaloby ve věci sp. zn. 15 A 127/2017 bylo řízení týkající se odvolání žalobce pravomocně ukončeno (rozhodnutí o jeho odvolání nabylo právní moci dne 29. 3. 2017), a oslovení účastníci se neodvolali a odvolání dalšího opomenutého účastníka řízení (spolek Stop tunelům, z. s.) nabylo právní moci dne 30. 3. 2017, je nutno konstatovat, že ke dni nabytí účinnosti novely, tedy ke dni 1. 1. 2018, bylo předmětné řízení pravomocně ukončeno. Na této skutečnosti dle soudu nemůže nic změnit skutečnost, že po účinnosti novely rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2020, č. j. 15 A 127/2017-42, bylo prvotní rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce zrušeno a vráceno žalovanému k dalšímu řízení. S ohledem na tuto skutečnost

nebylo možné vztáhnout na další řízení o odvolání žalobce přechodné ustanovení zakotvené v čl. II bodě 10. novely. Žádné přechodné ustanovení novely neupravovalo vztah nové a staré právní úpravy pro případ, že dojde ke zrušení pravomocného rozhodnutí správního orgánu po účinnosti novely v rámci správního soudnictví. Proto bylo nutné vycházet z principu, že postup podle dosavadních procesních pravidel je vždy výjimkou, která se použije pouze tam, kde tak přechodná ustanovení výslovně stanoví, a v předmětné věci na další řízení aplikovat právní úpravu účinnou v době rozhodování správního orgánu. S ohledem na výše uvedené tedy soud konstatuje, že názor žalobce, že v době nabytí účinnosti novely řízení v předmětné věci nebylo pravomocně ukončeno, neboť následně Krajský soud v Ústí nad Labem v řízení vedeném pod sp. zn. 15 A 127/2017 prvotní rozhodnutí žalovaného o odvolání zrušil, je nesprávný.

24. Vzhledem k výše uvedeným závěrům soud uzavřel, že je zcela nepodstatné zabývat se otázkou, zda se na dané řízení mají vztahovat přechodná ustanovení obsažená v čl. II novely vztahující se ke stavebnímu zákonu nebo obsažená v čl. VIII novely vztahující se k zákonu o ochraně přírody, neboť žádný z těchto článků neobsahuje přechodné ustanovení, které by se týkalo zrušení pravomocného rozhodnutí správního orgánu po účinnosti novely v rámci správního soudnictví. Bylo tedy nutné v novém řízení použít právní úpravu účinnou v době rozhodování žalovaného o odvolání žalobce.
25. K námitce žalobce, že pokud splnil podmínky účastenství v daném řízení za účinnosti původního znění § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody, je nutné s ním po celý zbytek řízení jednat jako s účastníkem řízení, uvádí soud následující. Před rozhodnutím o odvolání subjektu, který o sobě tvrdí, že je opomenutým účastníkem řízení, musí správní orgán posoudit otázku splnění podmínek účastenství takového subjektu v daném řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2018, č. j. 5 As 228/2017). V důsledku zrušení prvotního pravomocného rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce rozhodnutím soudu se řízení vrátilo do fáze, kdy byl správní orgán povinen posoudit účastenství žalobce v předmětném řízení, a to, jak bylo uvedeno výše, v důsledku absence přechodových ustanovení v souladu s právní úpravou účinnou v době, kdy žalovaný opakovaně o odvolání rozhodoval. Dle právní úpravy účinné v době opakovaného rozhodování žalovaného o odvolání žalobce již žalobci jako sdružení, jehož hlavním předmětem činnosti je ochrana přírody, nesvědčilo účastenství v územním a stavebním řízení, které nebylo navazujícím řízením na posouzení EIA. Bez ohledu na skutečnost, že žalobce splnil podmínky předchozí právní úpravy pro účastenství v daném řízení, tedy po zrušení pravomocného rozhodnutí ve věci soudem, musel správní orgán v důsledku absence přechodových ustanovení na posouzení účastenství žalobce aplikovat novou právní úpravu a vzhledem k tomu, že podle této nové právní úpravy již účastenství žalobci v daném řízení nesvědčilo, nezbylo žalovanému, než odvolání žalobce zamítnout jako nepřípustné. Soud zdůrazňuje, že okruh účastníků správního řízení není zafixován k okamžiku zahájení řízení, ale může docházet ke změnám v osobách účastníků, ať již v důsledku právních úkonů samotných účastníků nebo v důsledku právních skutečností nastalých „z vyšší moci“. Tuto námitku tedy soud vyhodnotil jako nedůvodnou.
26. K námitkám žalobce, že postupem žalovaného došlo k porušení jeho ústavních práv, soud poukazuje na skutečnost, že omezením práva veřejnosti jen na účastenství ve správních řízeních vedených podle zákona o ochraně přírody a krajiny se zabýval i Ústavní soud, který výrokem č. I nálezu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17, zamítl návrh na zrušení §

70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny ve slovech „podle tohoto zákona“. Podstatou přezkumu ústavnosti § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny bylo posouzení, zda omezení účastenství spolků ve smyslu poukazovaného ustanovení na řízení vedená podle zákona o ochraně přírody a krajiny je ústavně souladné. Ústavní soud dospěl k závěru, že napadené ustanovení z ústavně právního hlediska ob stojí. Ústavní soud konstatoval, že povinnost státu zajistit účastenství spolků en bloc ve všech správních řízeních z ničeho nevyplývá. Dále uvedl, že „[p]ovažuje za zcela zásadní a nepřekročitelnou ústavní kautelu, že z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny (čl. 36 odst. 2 Listiny). Co se však týče účastenství ve správních řízeních jakožto slovy Listiny řízení „u jiného orgánu“, nelze přehlédnout, že toho se nelze podle čl. 36 odst. 1 Listiny domáhat vždy, ale pouze ve „stanovených případech“. V jiných případech je to pak nezávislý a nestranný soud, u něhož se lze procesními předpisy stanoveným postupem domáhat svého ústavně zaručeného práva podle Listiny. Zákonodárce pak v zákoně o ochraně přírody a krajiny, jakož i v jiných zákonech stanovil případy, kdy spolky mohou jako účastníci vstupovat do příslušných správních řízení.“ Právní úprava účastenství v územním řízení, jakož i stavebním řízení, na které dopadá nová právní úprava omezující účastenství spolků, je podle názoru Ústavního soudu „dostatečně komplexní a zaručuje ochranu vlastnického práva a jiných věcných práv, která mohou být záměrem přímo dotčena (srov. § 85 odst. 2 stavebního zákona v případě územního řízení, § 109 stavebního zákona v případě stavebního řízení).“ Ústavní soud se ve svém nálezu zabýval i tím, zda právní úpravou obsaženou v § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny ve slovech „podle tohoto zákona“ ve znění účinném do 31. 12. 2020 došlo k zásahu do esenciálního obsahu práva na příznivé životní prostředí, přičemž dospěl k závěru, že nikoliv, neboť „dotčenými ustanoveními se pouze zúžil (tj. nikoliv vyloučil) procesní aspekt uplatňování tohoto práva ve správním (nikoliv rovněž soudním) řízení. Ekologické spolky se navíc i nadále mohou účastnit správních řízení, a to těch, v nichž lze skutečně identifikovat možnost reálného a vážného dotčení ochrany přírody a krajiny. Zejména jde (vedle řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny) o řízení a postupy v režimu zákona o integrované prevenci, zákona o EIA a vodního zákona. Samotná podstata práva na příznivé životní prostředí, jak byla vymezena v předchozím bodě, však eliminována nebyla.“ Právní úpravu obsaženou v napadeném ustanovení Ústavní soud současně považoval za legitimní, tím spíše, je-li vedena snahou o zrychlení územního a stavebního řízení.

27. S ohledem na skutečnost, že Ústavní soud v obecné rovině shledal novou právní úpravu za ústavně konformní, nemohlo dle soudu za situace, kdy žalovaný, jak bylo uvedeno výše, tuto právní úpravu aplikoval na předmětný případ v souladu se zněním zákona, dojít k porušení ústavních práv žalobce. Námitky žalobce vztahující se k porušení jeho ústavních práv tedy soud rovněž vyhodnotil jako nedůvodné.
28. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že žalobu v mezích žalobních bodů vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
29. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovaný, jemuž nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 10. října 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu